

щує відгодівельні показники молодняку, що сприяє збільшенню виробництва бройлерної кролятини на Прикарпатті.

Висновки. На попередніх етапах проведених нами досліджень було встановлено вищу продуктивну дію кормів із козлятнику східного на продуктивність, функціональний стан тварин порівняно із контролем. Вищою інтенсивністю росту відрізнялися кролі нового типу шиншили, яким згодовували зелену масу східного козлятника. Встановлено вірогідне підвищення середньодобових приростів в усіх групах кролів до 90-денного віку незалежно від кормового фактора.

1. *Мирось В.В.* Довідник кролівника і звіророда. — К.: Урожай, 1990. — 256 с.

2. *Поради кролівнику / М.В. Хоружний, В.Г. Плотников, В.П. Заєченко та ін.* — К.: Урожай, 1988. — 144 с.

3. *Калугин Ю.А.* Кормлення кроликів. — М.: Агропромиздат, 1985. — 112 с.

4. *Лучин І.С., Дармограй Л.М.* Відгодівельні особливості молодняку кролів, отриманих від поєднання порід фландр і шиншила // Сільський господар. — 2003. — № 9-10. — С. 23–25.

5. *Калачнюк Л.Г.* Біологічні особливості травлення у кролів постнатального періоду // Наук. вісн. ЛНАВМ ім. С.З. Гжицького. — 2004. — Т. 6 (№ 2). — С. 10–17.

6. *Дармограй Л.М.* Функціональний стан організму та продуктивність тварин при згодовуванні сінажу із *Galega orientalis* (La) // Вісн. Сумського нац. аграр. ун-ту. — 2004. — Вип. 7 (12). — С. 37–40.

7. *Шарифьяров Б.Г.* Козлятник восточный в рационах коров // Зоотехния. — 1996. — № 5. — С. 15–16.

8. *Лучин І.С., Шербатий З.Є.* Репродуктивні якості чистопородних і помісних кролематок порід шиншила і фландр // Наук. вісн. ЛНАВМ ім. С.З. Гжицького. — 2003. — Т. 5 (№ 3). — С. 53–56.

ДИНАМИКА ЖИВОЙ МАССЫ КРОЛИКОВ РАЗНЫХ ГЕНОТИПОВ В ЛЕТНИЙ ПЕРИОД ВЫРАЩИВАНИЯ. Дармограй Л.М., Лучин И.С.

Изучены интенсивность роста и функциональное состояние организма кроликов пород белый великан (БВ), фландр (Ф), местная шиншила (МШ) и нового типа шиншиллы (НТШ), что создается, при скармливании зелёной массы козлятника восточного, люцерны и клевера. Определено достоверное увеличение среднесуточных привесов и массы всех групп

кроликов до 90-суточного возраста независимо от кормового фактора. Установлено, что высокой энергией роста отличаются кролики НТШ, которым скармливали вместе с комбикормом зеленую массу восточного козлятника.

Генотип кроликів, восточний козлятник, люцерна, клевер, інтенсивність росту

DYNAMICS OF RABBITS LIVING MASS OF DIFFERENT GENOTYPES AT GROWING DURING IN SUMMER PERIOD. Darmohraj L.M., Luchyn I.S.

It was studied the influence of green mass of Galega Orientalis, alfalfa, clover on growth intensity, functional state of organism of White Glant breed rabbits (WG), Flandr (F), Chinchilla (C) and new type of Chinchilla (NTC). The productive action of such feeds on fattening indices of rabbits of high mentioned breed, feed payment were described. It was proved that the green mass of Galega orientalis provides with better nutrients transformation in all experimental groups of rabbits in comparison with alfalfa and clover.

Rabbits breeds, galega orientalis, alfalfa, clover, productivity

УДК 636.22/.28.082

А.В. ДИМЧУК

Подільський державний аграрно-технічний університет

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ ПОДІЛЬСЬКОГО ЗАВОДСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗА РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ПІДБОРУ

Викладено порівняльний аналіз оцінки молочної продуктивності корів подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи залежно від різних варіантів підбору.

Лінія, молочна продуктивність, підбір

© А.В. Димчук, 2008

Розведення і генетика тварин. 2008. Вип. 42.

Проблема підвищення продуктивності та збільшення виробництва продукції, як завжди, актуальна. Її розв'язання значною мірою залежить від рівня рентабельності та ефективності молочного скотарства, створення конкурентоспроможного тваринництва [1].

Розв'язання цієї проблеми значною мірою залежить від подальшого удосконалення молочних порід худоби. Головними факторами в цьому питанні є прискорення темпів селекції, удосконалення наявних та виведення нових високопродуктивних порід, типів, ліній і родин тварин, пристосованих до експлуатації в сучасних умовах промислової технології [2].

Метою наших досліджень було вивчення продуктивних ознак корів подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи за різних варіантів поєднання ліній.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводили за матеріалами зоотехнічного і племінного обліку племрепродуктора подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи. Тварини належали СК "Промінь" Красилівського району Хмельницької області. Аналізували продуктивні якості та живу масу тварин за першу, другу і третю лактації. Контрольною групою були тварини, отримані в результаті внутрішньолінійного підбору лінії Аннас Адема. Крім контрольної групи тварин, було проаналізовано молочну продуктивність та живу масу ще п'ятнадцяти груп корів, отриманих за різними варіантами підбору. Матеріали досліджень опрацьовано біометрично за методикою Г.Ф. Лакіна [3] з використанням програмного забезпечення Microsoft Excel.

Результати досліджень. Дослідження показали, що за першу лактацію найвищий надій мали тварини, отримані в результаті кросу ліній Монтфреча – С.Т. Рокіта (табл. 1).

Перевага над контрольною групою становила 317,8 кг ($P > 0,999$). Тварини кросу ліній Р. Соверінга-Ельбруса та Монтфреча-Судіна також переважали корів контрольної групи за на- доєм на 169,3 і 167,8 кг відповідно ($P > 0,999$).

1. Молочна продуктивність і жива маса корів за різних варіантів підбору (перша лактація)

Варіант підбору	n	Продуктивність			
		надій, кг	вміст жиру, %	кількість молочного жиру, кг	жива маса, кг
Р. Соверінга – Монтфреча	18	3658,1±101,7	3,77± 0,01	137,7±3,9	455,3±6,2
Р. Соверінга – Телсти	52	3456,8±58,0	3,80± 0,01	131,5±2,3	462,6±4,1
А. Адема – Валіанта	16	3282,2±124,2	3,75± 0,03	123,2±5,0**	449,7±5,8
Р. Соверінга – Ельбруса	50	3696,2±56,4*	3,82± 0,02	141,2±2,3*	453,6±4,1
А. Адема – А. Адема	115	3526,9±35,0	3,79± 0,01	133,7±1,4	457,4±3,2
Р. Соверінга – Елевейшна	48	3329,1±44,4**	3,81± 0,01	126,9±1,7**	450,2±4,3
Р. Соверінга – Чіфа	7	3367,9±205,4	3,74± 0,02	126,1±7,8	454,3±9,5
Р. Соверінга – В.Б. Айдіала	22	3343,4±123,8	3,80± 0,02	127,1±4,9	452,5±5,5
Монтфреча – Судіна	96	3694,7±44,6*	3,78± 0,01	139,7±1,7*	461,6±2,7
Монтфреча – С.Т. Рокіта	143	3844,7±31,8*	3,79± 0,01	145,6±1,2*	474,8±2,0*
Судіна – А. Адема	82	3490,3±50,6	3,80± 0,01	131,8±1,9	488,2±1,9*
Судіна – С.Т. Рокіта	96	3543,2±40,6	3,78± 0,01	134,1±1,6	473,3±2,3*
Валіанта – Судіна	113	3597,0±34,9	3,80± 0,01	136,6±1,3	461,9±1,9
В.Б. Айдіала – Судіна	66	3561,5±56,3	3,73± 0,01 **	134,9±2,1	461,2±2,5
В.Б. Айдіала – С.Т. Рокіта	49	3391,2±62,3	3,80± 0,01	128,9±2,5	470,9±4,0*
Монтфреча – А. Адема	22	3517,5±79,2	3,80± 0,02	133,8±3,2	470,5±4,3*

* Достовірна перевага досліджуваних груп над контрольною.

** Достовірна перевага контрольної групи над досліджуваними.

2. Молочна продуктивність і жива маса корів за різних варіантів підбору (друга лактація)

Варіант підбору	n	Продуктивність			
		надій, кг	вміст жиру, %	кількість молочного жиру, кг	жива маса, кг
Р. Соверінга – Монтфреча	18	4394,7±98,5	3,77± 0,02**	165,8±3,6	492,2±6,3
Р. Соверінга – Телсти	52	4215,7±61,1	3,81± 0,01	160,8±2,5	497,8±4,1
А. Адема – Валіанта	16	3980,9±148,1	3,77± 0,02**	150,1±5,6**	485,6±6,0
Р. Соверінга – Ельбруса	50	4506,8±57,2*	3,83± 0,01	172,5±2,2*	488,3±4,3
А. Адема – А. Адема	115	4239,7±37,2	3,81± 0,01	161,6±1,5	491,5±3,3
Р. Соверінга – Елевейшна	48	3977,3±56,1**	3,83± 0,01	152,2±2,2**	486,1±4,3
Р. Соверінга – Чіфа	7	3963,6±288,0	3,80± 0,03	150,6±10,7	489,3±9,7
Р. Соверінга – В.Б. Айдіала	22	4075,9±147,4	3,83± 0,02	155,9±5,5	487,7±5,4
Монтфреча – Судіна	96	4504,2±49,4*	3,80± 0,01	171,1±1,9*	497,6±2,8
Монтфреча – С.Т. Рокіта	143	4724,2±41,9*	3,81± 0,01	179,8±1,6*	509,7±2,1*
Судіна – А. Адема	82	4287,2±56,1	3,80± 0,01**	162,4±2,1	524,8±2,0*
Судіна – С.Т. Рокіта	96	4367,8±39,8*	3,80± 0,01	166,0±1,5*	510,6±2,2*
Валіанта – Судіна	113	4391,7±32,6*	3,81± 0,01	167,4±1,3	497,8±2,0
В.Б. Айдіала – Судіна	66	4404,7±73,2*	3,75± 0,01**	167,9±2,8*	497,1±2,7
В.Б. Айдіала – С.Т. Рокіта	49	4123,4±64,9	3,82± 0,01	157,5±2,5	505,7±4,2*
Монтфреча – А. Адема	22	4253,9±80,6	3,82± 0,02	162,3±3,1	505,9±4,8*

* Достовірна перевага досліджуваних груп над контрольною.

** Достовірна перевага контрольної групи над досліджуваними.

Лише одна група тварин кросу ліній Р. Соверінга–Елевейшна поступалася внутрішньолінійному підбору лінії Аннас Адема на 197,5 кг з достовірною різницею (P>0,999). Суттєвої переваги за

вмістом жиру виявлено не було. Цей показник був близько 3,8%, найбільше їм поступалися корови, отримані від кросу ліній В.Б. Айдіала–Судіна, які мали середній вміст жиру 3,73%, (P<0,999). За кількістю молочного жиру тварини контрольної групи поступалися з достовірною різницею трьом групам кросу ліній Р. Соверінга–Ельбруса, Монтфреча–Судіна та Монтфреча–С.Т. Рокіта (P>0,999) і переважали з такою самою достовірною різницею корів кросу ліній Аннас Адема–Валіанта та Р. Соверінга–Елевейшна (P>0,999). Найбільшу живу масу за першу лактацію мали тварини кросу ліній Судіна–Аннас Адема – 488,2 кг, що більше на 30,8 кг, ніж у тварин контрольної групи (P>0,999). Інші чотири групи тварин кросу ліній Монтфреча–С.Т. Рокіта, Судіна–С.Т. Рокіта, В.Б. Айдіала–С.Т. Рокіта та Монтфреча–Аннас Адема за показником живої маси мали перевагу з достовірною різницею. Вона була в межах 13,1–17,4 кг (P>0,999).

Надій за другу лактацію тварин різних груп перевищував 4000 кг молока (табл. 2). Як і за першу лактацію, найвищий надій був у тварин кросу ліній Монтфреча–С.Т. Рокіта – 4724,2 кг, що більше, ніж у контрольній групі, на 484,5 кг з вірогідною різницею (P>0,999). Порівняно з першою лактацією кількість груп, які переважали контрольну групу за надоем з достовірною різницею (P>0,999), збільшилась до п'яти. Перевага сягала 152,0–267,1 кг. Корови, отримані в результаті поєднання ліній Р. Соверінга–Елевейшна, поступались внутрішньолінійному підбору лінії Аннас Адема на 262,4 кг (P>0,999). У чотирьох групах вміст жиру в молоці був нижчим, ніж у тварин контрольної групи (P>0,999) – різниця становила 0,1–0,6%. За кількістю молочного жиру перевага з вірогідною різницею була у п'яти групах (6,3–18,2 кг), (P>0,999). Дві групи тварин кросу ліній Аннас Адема–Валіанта та Р. Соверінга–Елевейшна поступалися контрольній групі на 11,5 і 9,4 кг відповідно (P>0,999). Аналогічно першій лактації ті самі групи тварин переважали контрольну групу за показником живої маси. Перевага була в межах 14,2–33,3 кг (P>0,999).

Вищі показники за надоем і кількістю молочного жиру мали тварини кросу ліній Монтфреча–С.Т. Рокіта і за третю лактацію (табл. 3). У середньому цей показник становив 5681,5 кг молока та 216,2 кг молочного жиру, що більше на 554,8 кг молока та на 20,6 кг молочного жиру відповідно, ніж мали тварини кон-

трольної групи, з вірогідною різницею за двома показниками ($P>0,999$).

3. Молочна продуктивність і жива маса корів за різних варіантів підбору (третя лактація)

Варіант підбору	n	Продуктивність			
		надій, кг	вміст жиру, %	кількість молочного жиру, кг	жива маса, кг
Р. Соверінга – Монтфреча	18	5306,4±180,8	3,80± 0,02	201,7±7,0	529,4±7,1
Р. Соверінга – Телсти	52	5068,7±94,3	3,83± 0,01	194,0±3,6	533,4±4,4
А. Адема – Валіанта	16	4754,1±188,8	3,77± 0,02**	179,4±7,3**	521,3±5,9
Р. Соверінга – Ельбруса	50	5508,3±83,8*	3,80± 0,01	209,2±3,1*	519,5±4,3
А. Адема – А. Адема	115	5126,7±53,7	3,82± 0,01	195,6±2,1	528,1±3,7
Р. Соверінга – Елевейшна	48	4822,1±87,1**	3,79± 0,01**	182,8±3,4**	516,4±3,8**
Р. Соверінга – Чіфа	7	4735,0±264,9	3,78± 0,03	179,2±10,0	523,6±10,5
Р. Соверінга – В.Б. Айдіала	22	4841,8±151,9	3,79± 0,02	183,6±5,9	514,8±7,3
Монтфреча – Судіна	96	5441,9±63,8*	3,81± 0,01	207,4±2,5*	535,5±2,8
Монтфреча – С.Т. Рокіта	143	5681,5±50,1*	3,81± 0,01	216,2±1,9*	549,3±2,2*
Судіна – А. Адема	82	5173,8±63,7	3,80± 0,01**	195,8±2,5	566,8±2,4*
Судіна – С.Т. Рокіта	96	5278,7±49,1*	3,81± 0,01	200,9±1,9	550,8±2,5*
Валіанта – Судіна	113	5399,0±44,1*	3,82± 0,01	206,2±1,7*	535,7±2,2
В.Б. Айдіала – Судіна	66	5379,6±90,7*	3,73± 0,01**	204,0±3,5*	534,1±3,0
В.Б. Айдіала – С.Т. Рокіта	49	4996,4±88,6	3,80± 0,01	189,7±3,5	545,3±4,7*
Монтфреча – А. Адема	22	5229,5±108,9	3,81± 0,02	199,1±4,6	545,7±5,4*

* Достовірна перевага досліджуваних груп над контрольною.

** Достовірна перевага контрольної групи над досліджуваними.

Ще п'ять груп тварин переважали корів, отриманих від внутрішньолінійного підбору лінії Аннас Адема за надоем. Різниця була в межах 152,0–315,2 кг ($P>0,999$). Аналогічно першим двом лактаціям найбільшу живу масу мали дочки, отримані від кросу ліній Судіна–Аннас Адема – 566,8 кг ($P>0,999$). Вміст жиру був приблизно на одному рівні – 3,8%, крім дочок, отриманих від поєднання ліній В.Б. Айдіала – Судіна, у яких показник був вірогідно нижчим на 0,9% ($P>0,999$). Також тварини контрольної групи переважали корів кросу ліній Аннас Адема–Валіанта, Р. Соверінга – Елевейшна та Судіна – Аннас Адема за вмістом жиру в молоці на 0,2–0,5% ($P>0,999$).

Висновки. Дослідження показали, що найкращими показниками молочної продуктивності за надоем та кількістю молочного жиру за три лактації вирізнялись корови, отримані від кросу ліній Монтфреча–С.Т. Рокіта, а найвищу живу масу мали корови кросу ліній Судіна–Аннас Адема. За цими показниками встановлено вірогідну різницю. За вмістом жиру в молоці в цілому суттєвої різниці не спостерігалось.

1. *Ференц Л.* Формування молочної продуктивності нащадків дочок різних бугаїв-плідників // Тваринництво України. – 2006. – № 1. – С. 15–16.

2. *Літун В., Сірацький Й.* Молочна продуктивність корів різних генотипів прикарпатського типу української червоно-рябої молочної породи // Тваринництво України. – 2003. – № 10. – С. 16–17.

3. *Лакін Г.Ф.* Биометрия. – М.: Высш. шк., 1980. – 293 с.

МОЛОЧНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ КОРОВ ПОДОЛЬСКОГО ЗАВОДСКОГО ТИПА УКРАИНСКОЙ ЧЕРНО-ПЕСТРОЙ МОЛОЧНОЙ ПОРОДЫ ПРИ РАЗНЫХ ВАРИАНТАХ ПОДБОРА.
Дымчук А.В.

Изложен сравнительный анализ оценки молочной продуктивности коров подольского заводского типа украинской черно-пестрой молочной породы в зависимости от разных вариантов подбора.

Линия, молочная продуктивность, подбор

SUCKLING PRODUCTIVITY OF COWS OF A PODOLSK FACTORY TYPE OF THE UKRAINIAN BLACK AND WHITE LACTESCENT BREED ON THE DIFFERENT VARIANTS OF SELECTION. Dymchuk A.

The comparative analysis of estimation of the suckling productivity of cows of a Podolsk factory type of the Ukrainian black and white lactescent breed depending on the different variants of selection.

Line, lactescent productivity, selection

УДК 636.2.084.0.85.7.2.11

Г.В. ДРОНИК, А.К. КАЛИНКА, Ю.І. ГОЛОХОРИНСЬКИЙ*, В.Г. КЕБКО*

*Буковинський інститут агропромислового виробництва УААН
Інститут розведення і генетики тварин УААН**

ПРОДУКТИВНІСТЬ МОЛОДНЯКУ М'ЯСНОЇ ХУДОБИ ПРИ ЗГОДОВУВАННІ КОМПЛЕКСНОЇ МІНЕРАЛЬНОЇ ЦЕОЛІТОВОЇ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ В ПЕРЕДГІРНІЙ ЗОНІ КАРПАТ

Розроблено комплексну мінеральну цеолітову кормову добавку та вивчено її вплив на м'ясну продуктивність молодняку м'ясної худоби в умовах передгірної зони Карпат.

Цеоліти, мікродобавки, корм, тварини, середньодобові прирости, рентабельність

Існуючі нині технології годівлі не дають змоги повністю реалізувати генетичний потенціал м'ясної худоби через незбалансованість раціонів за багатьма макро- і мікроелементами [1, 3, 4, 7].

© Г.В. Дроник, А.К. Калинка,
Ю.І. Голохоринський, В.Г. Кебко, 2008

Розведення і генетика тварин. 2008. Вип. 42.

В умовах західних областей України і передгір'я Карпат корми забезпечують потребу тварин у мінеральних елементах всього на 50–80% і компенсувати їхній дефіцит можна лише завдяки мінеральним добавкам [5, 9].

Важливою умовою інтенсифікації м'ясного скотарства в передгір'ї Карпат є впровадження інтенсивних технологій годівлі з використанням кормових мінеральних добавок цеолітової природи з різних регіональних родовищ України. Позитивна дія цеолітів на організм тварин проявляється завдяки їхнім сорбційним й іонообмінним властивостям та поповненню раціонів дефіцитними макро- і мікроелементами. У складі цеолітів переважають оксиди кремнію, алюмінію і в меншій кількості оксиди кальцію, натрію, фосфору, магнію, а також життєво важливі для організму тварин макро- (калій, натрій, кальцій, магній) і мікроелементи (цинк, мідь, кобальт та ін.). У цеолітах відмічено лише сліди токсичних важких металів – свинцю, олова, ртуті, кадмію, миш'яку, стронцію. Важливою особливістю цеолітів є їхні детоксикаційні властивості виводити з організму важкі метали, які шкідливо діють на організм тварин і спричиняють у них порушення процесів травлення й обміну речовин. Введення з цеолітовими добавками сполук кремнію в організм тварин сприяє видаленню з нього токсичних речовин (детоксикації) шляхом їхньої абсорбції в процесі метаболізму кремнекислотою [2, 6, 7].

В умовах передгірної зони Карпат у зимовий період раціони, як правило, бідні за рядом макро- і мікроелементів. Крім того, раціони у цей час мають дефіцит лужних мінеральних грамеквівалентів, які у великій кількості містяться у складі цеолітів (магній, калій, натрій, кальцій).

Відомо, що мінеральний склад цеолітів з різних родовищ істотно різниться. У зв'язку з цим є необхідність на базі цеолітів з різних регіональних родовищ розробити комплексну мінеральну кормову добавку для збагачення раціонів молодняку великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності дефіцитними в кормах передгірної зони Карпат мінеральними речовинами.